

Stalino KELIU

LIETUVOS KOMUNISTŲ PARTIJOS
KUPIŠKIO RAJONO KOMITETO IR RAJONO
DARBO ŽMONIŲ DEPUTATŲ TARYBOS ORGANAS

Eina 9-ji 1954 m. gegužės mėn. 15 d., šeštadienis Kaina
metai № 39 (805) 15 kp

ŽEMĖS ŪKIO SPECIALISTŲ VAIDMUO KOVOJANT UŽ AUKŠTUS DERLIUS

Nemaža žemės ūkio specialistų jau suteikė rimtą paramą kolūkių valdyboms, kolūkiečiams siekiant aukštų derlių, kovojant už visuomeninio ūkio suklestėjimą. Didelį autoritetą „Aukštaitė“ žemės ūkio artelės narių tarpe turi kolūkio agronomas Valerija Zimkutė. Kolūkyje, agronomai padedant, pritaikomi priešakiniai darbo metodai, sudaryti sėjomainų laukai; jaunoji agronomė gilinasi į visas kolūkinės gamybos šakas ir kolūkiečiams suteikia rimtą paramą. „Lukonių“, „Vienybės“ kolūkių nariai patenkinti žemės ūkio specialistų S. Matulytės, J. Mikalauskaitės darbu. Paskutinių laikų, vykdamas pavasario sėją, pagerino darbą „Juodpėnų“, „Šetekšnos“, Marytės Melnikaitės vardo kolūkių žemės ūkio specialistai J. Bernotas, V. Ivaškevičius, B. Skardzius. Nemaža paramą suteikė kovojant už greitesnį aukštame agrotechnikos lygyje sėjos atlikimą „Mūsų rytojau“ kolūkio agronomas O. Grigaravičiūtė.

Dabar visuose rajono kolūkiuose dirba žemės ūkio specialistai. Jiems reikalinga konkreti parama ir vadovavimas, nuolatinė kontrolė. Tačiau Kupiškio MTS atsakingi darbuotojai nepakankamai vadovauja žemės ūkio specialistams, nepakankamai kontroliuoja jų darbą. MTS vyr. agronomas gyvena Kupiškėje ir didelę darbo dienos dalį praleidžia bevažinėdamas iš MTS į namus. Todėl nenuostabu, kad MTS vadovai nežino konkrečiai, kaip dirba žemės ūkio specialistai atskiruose kolūkiuose, kaip jie kovoja už aukštų derlių išauginimą. „Vedrupio“ kolūkyje jokios paramos nesuteikė agronomas J. Pajuodis, bet MTS vadovai nepajėgė iš jo pareikalauti darbo pagerinimo. Visai nusišalinęs nuo kolūkio gamybos „dirba“ „Neries“ kolūkio žemės ūkio specialistas A. Černiauskas. „Aušros“ kolūkio agronomas Z. Binkienė gyvena Kupiškėje ir kolūkyje tepraleidžia vos kelias valandas. Ji

retas svečias laukininkystės brigadose. Labai atsilieka vykdamas pavasario sėją. II ir III laukininkystės brigados. Brigadininkai P. Madeikis, P. Morkūnas daleidžia grubius darbo drausmės pažeidimus. Siose laukininkystės brigadose dauguma kolūkiečių darbą pradeda 10–11 valandą. Dirvose silpnai palaikoma drėgmė. Daugumas suartų ir sukultivuotų dirvų nenuakėjamos, dėl kogenos dirvos struktūra, išgaruoja drėgmė. Tačiau tas ne kiek neįaudina kolūkio agronomo.

Rimtos paramos laukia iš Skapiškio MTS vadovų kolūkio žemės ūkio specialistai. Tačiau eilėje kolūkių žemės ūkio specialistai, neįsprendę konkretaus vadovavimo, dalinai nusišalinę nuo savo tiesioginio darbo. „Palangos“ kolūkio agronomas A. Bironas nors ir neblogai žino savo darbą, tačiau nerodo jokios iniciatyvos kovojant su esamais trūkumais. Kolūkyje dar pasitaiko grubių žemės ūkio artelės istatų pažeidimų, tačiau čia agronomas lieka neutraliu stebėtoju ir nesistengia esamų trūkumų pašalinti. „Bugailiškių“ kolūkio agronomas J. Gurbinkienė negyvena šiame kolūkyje ir daug laiko kolūkyje nebūna. Geriau turėtų dirbti „Artojo“ kolūkio žemės ūkio specialistas P. Bugailiškytė, „Skodinio“ — A. Martišiūnas.

MTS vadovai, partinės organizacijos turi suteikti konkrečią paramą ir vadovavimą žemės ūkio specialistams kolūkiuose. Reikia jiems padėti ir juos mokyti, kontroliuoti jų atliekamą darbą. Gausus žemės ūkio specialistų būrys kolūkiuose turi suvaidinti didelį vaidmenį kovojant už aukštų derlių išauginimą, už bulvių ir daržovių plotų išplėtimą kolūkiuose. Svarbiausias žemės ūkio specialistų uždavinys užtikrinti, kad visos bulvės būtų pasodintos tik kvadratinu būdu.

Žemės ūkio specialistai, įsijunkime į kovą už aukštų derlių išauginimą kolūkiuose!

Nauji mechanizatorių kadrai

86 traktorininkus, kombainininkus, mechanikus išleido Kauno žemės ūkio mechanizacijos mokykla. Apie 40 jaunų specialistų, atsiliepdami į Partijos ir

Vyriausybės raginimą įsiviešinti naujas žemes, padavė pareiškimus su prašymu pasiųsti juos į dirvonų bei plėšinių įsisavinimo rajonus. (ELTA).

Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo Įsakas

Dėl Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos Aukščiausiosios Tarybos penktosios sesijos sušaukimo

Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas nutaria:

Sušaukti Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos Aukščiausiosios Tarybos penktąją sesiją 1954 metų gegužės 27 d. Vilniaus mieste.

Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo Pirmininkas J. PALECKIS

Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo Sekretorius S. NAUJALIS

Vilnius, 1954 m. gegužės 11 d.

Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo Įsakas

Dėl Lietuvos TSR Mėsos ir pieno produktų ministerijos įsteigimo

Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas nutaria:

1. Įsteigti sąjunginę-respublikinę Lietuvos TSR Mėsos ir pieno produktų pramonės ministeriją Lietuvos TSR Maisto prekių pramonės ministerijos mėsos ir pieno pramonės įmonių bei organizacijų pagrindu.

2. Pavesti Lietuvos TSR Ministrų Tarybai patvirtinti sąrašą įmonių bei organizacijų, perduotinų Lietuvos TSR Mėsos ir pieno produktų pramonės ministerijai.

Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo Pirmininkas J. PALECKIS

Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo Sekretorius S. NAUJALIS

Vilnius, 1954 m. gegužės 11 d.

Respublikos laukuose

49 respublikos Tarybinių ūkių ministerijos tarybiniai ūkiai įvykdė grūdinių ir ankštinių kultūrų sėjos planą. Sėja atlikta geriausiaisiais agrotechiniais terminais. Tarybiniai ūkiai iki gegužės 10 d. vasarinių grūdinių ir ankštinių kultūrų sėjos planą buvo įvykdę 88,8 procento, tame tarpe vasarinių kviečių—95,8 procento. (ELTA).

Kupiškio rajono Darbo žmonių deputatų tarybos vykdomasis komitetas ir Lietuvos Komunistų partijos Kupiškio rajono komitetas nutarė:

Už ankstyvųjų grūdinių, ankštinių kultūrų, linų ir daugiamečių žolių sėjos plano įvykdymą eiliniu būdu nustatyti agrotechniniu laiku, esant aukštai darbų kokybei ir ne daugiau kaip per 10 darbo dienų.

Įrašyti į rajoninę Garbės lentą „Vienybės“ kolūkį, įvykdžiusį nustatytą agrotechniniu laiku vasarinių ir grūdinių kultūrų sėjos planą 100 procentų, linų—100 procentų, daugiamečių žolių—100 procentų (kolūkio pirmininkas P. Alekna, Kupiškio MTS žemės ūkio specialistas kolūkiui J. Mikalauskaitė, kolūkį šefuojančios organizacijos atstovas P. Vitkauskas).

Nesulaukiame traktoriaus

Prasidėjus pavasario lauko darbams „Šetekšnos“ kolūkį atvyko Skapiškio MTS 13-ji traktorinė brigada, vadovaujama brigadininko V. Balio. Brigada sukomplektuota iš trijų traktorių, tačiau atvyko tik du. „Greitai atsiųsime ir likusį traktorių, — kalba Skapiškio MTS vadovai. — Jau tik viena pamaina. Įdomu,

Atsiliekanti brigada

„Vedrupio“ kolūkyje nusikalstamai žlugdo grūdinių ir techninių kultūrų sėją V laukininkystės brigada, vadovaujama brigadininko A. Tvaskaus. Čia dar tik pradama vykdyti grūdinių kultūrų sėją. Sėja atliekama į perdžiūvusią ir blogos struktūros žemę. Brigadoje visai nesistengiama palaikyti dirvoje drėgmę. Sėti cukrinius runkelius, linus A. Tvaskus dar ir negalvoja. Taip pat nesirengiama sodinti bulves ir kitas daržoves.

Pagrindinė brigados atsilikimo priežastis yra ta, jog kolūkio valdyba, brigadininkas nesistengia joje palaikyti darbo drausmę. Eilė kolūkiečių visai nedalyvauja pavasario sėjos darbuose. Štai A. Česėna, S. Tvaskutė, Radzevičius, patys nedirbdami, trukdo sėjos darbus. Laikas kolūkio valdybai atkreipti reikiamą dėmesį į V-ją laukininkystės brigadą ir suteikti konkrečią paramą likviduojant atsilikimą.

S. PUKAS

kada Skapiškio MTS vadovai užtikrins, jog likusiam traktoriui bus padaryta užvedamoji rankena. Ar galvoja MTS vadovai vykdyti sutartyje prisiimtus įsipareigojimus?

P. MICKEVIČIUS
„Šetekšnos“ kolūkio
pirmininkas

Išnaudoti visas jėgas

„Juodpėnų“ kolūkyje geriausiai vyksta sėjos darbai V laukininkystės brigadoje. Čia per penktadienį apsėta virš 47 ha žemės. Sėjoje gerai dirba K. Matuzas, Liesmonavičius, S. Sileikis, Kurlenka, Marė Matuzienė. Didelę paramą brigados nariams sėjos darbuose sutei-

kia Skapiškio MTS mechanizatoriai. Traktorininkas A. Kanišauskas, prikabinėtojas B. Breskus paruošė sėjai ir apsėjo nemažą dirvų.

Čiurlytė ir kt. darbingi kolūkiečiai dirba sodybinuose sklypuose, nedalyvauja sėjoje.

Kolūkio valdyba privalo visas kolūkyje esančias jėgas nukreipti sėjos darbų vykdymui.

V. VIJEIKIS

PARTIJOS GYVENIMAS

Dalykiškai vadovauti žemės ūkio specialistams

TSKP CK rugsėjo Plenumo, vasario-kovo plenumo bei Lietuvos KP CK plenumų nutarimai ypač didelį dėmesį skiria žemės ūkio specialistų darbui kolūkiuose. Žemės ūkio specialistų darbas kolūkiuose tik tuo met bus sėkmingas, kai jie jaus nuolatinį dalykišką vadovavimą iš MTS bei vietos partinių organizacijų.

Ruošiantis pavasario sėjai Kupiškio MTS žemės ūkio specialistų tarpe buvo daug kalbama apie kovą už aukštą derlių, apie tolimesnį visuomeninės gyvulininkystės išvystymą. Kupiškio MTS vadovai, kaip vyr. agronomas P. Matuzevičius ir kiti, iš kolūkių žemės ūkio specialistų reguliariai rinkdavo žinias apie gyvulių žiemojimą bei pasiruošimo pavasario sėjai eigą. Buvo prisiimami išpareigojimai.

Tačiau niekas netikrindavo iš kolūkių plaukiančių informacijų teisingumo, ir buvo užmirštama apie prisiimtųjų socialistinių išpareigojimų vykdymą.

Kai kurie MTS vyresnieji žemės ūkio specialistai nekontroliuoja kolūkių agronomų bei zootechnikų darbo, dalykiškai jiems nevadovauja. Vyr. agronomas P. Matuzevičius didesnę darbo dienos dalį praverčia bevažinėdamas motociklu tarp Kupiškio rajono centro, kur jis gyvena, ir darbo vietės, o kolūkius nuvykti ir susipažinti su padėtimi vietoje nebelyčia laiko.

Ruošėsi nekondicine ir nevalyta sėkla atlikti pavasario sėjai „Laisvės“ kolūkis. Tačiau, kolūkio partinei organizacijai padedant, kolūkio agronomas B. Alekna laiku pastebėjo trūkumus ir juos likvidavo. To pasėkoje „Laisvės“ kolūkis vienas iš pirmųjų rajone užbaigė grūdinių kultūrų bei linų sėjai ir šiuo metu sėkmingai sodina bulvės kvadratinio-lizdinio būdu.

Netinkamu stiliumi pradėjo dirbti „Ateities“ kolūkio agronomas F. Zulonas, kuris, sėdėdamas kolūkio raštinėje, „sekė“, kaip kolūkis blogai ruošėsi pavasario sėjai. Pats nebuvo grūdų sandėliuose, nepatikrino sėklų kokybės. To pasėkoje S. Liso sandėlyje apie 40 t „Gražučių“ veislės kviečių liko neišvalyti. VI laukininkystės brigados brigadininkas K. Masilionis visa šią „aukštą kondiciją“ sėklą — kukalių, svėrių ir kitų piktžolių sėklų su kviečiais mišinį, paėmė sėjai. Viso užterštomis sėklomis

V. JOKUBAUSKAS
Partijos rajono komiteto
sekretorius Kupiškio MTS
zonai

apsėta 5 ha gerai įdirbtos ir įtręštos žemės. Tik kolūkiečiams sėjams užprotestavus sėti apie 30 proc. užteršta sėkla, kolūkio agronomas F. Zulonas susidūrė su šiuo liūdnu faktu. Visa tai atsitiko dar ir todėl, kad kolūkio partinė organizacija pasiruošimą pavasario sėjai paliko savieigai.

Ir dabar, kai priešakiniai zonos kolūkiai, kaip „Lukonys“, „Pirmūnas“, baigė grūdinių kultūrų sėjai ir eina prie pilnutinio pavasario sėjos užbaigimo, „Ateities“ žemės ūkio artelėje tebežlugdoma grūdinių kultūrų sėja. Nevykdomas bulvių sodinimas kvadratinio-lizdinio būdu.

Panaši padėtis ir „Laukų spartuolio“ kolūkyje. Kolūkio agronomui P. Mekui kovoje už pavasario sėjos atlikimą aukštu agrotechniniu lygiu nesuteikiama jokios paramos kolūkio partinė organizacija. Pats partinės organizacijos sekretorius K. Masilionis ir jo žmona nedalyvauja kolūkinėje gamyboje ir šiais metais neturi išdirbė nė vieno darbadienio. Masionis politinis darbas laukininkystės brigadose silpnai atliekamas.

I laukininkystės brigados brigadininkas P. Šleivys pavasario sėjos darbų vykdyme beveik nepanaudoja arklių. Jo vadovaujama laukininkystės brigada dar tebevykdo grūdinių kultūrų sėjai, tuo tarpu kai VI ir VII laukininkystės brigadose grūdinių bei techninių kultūrų sėja seniai jau užbaigta, ir šiuo metu sparčiai sodinamos bulvės kvadratinio-lizdinio būdu.

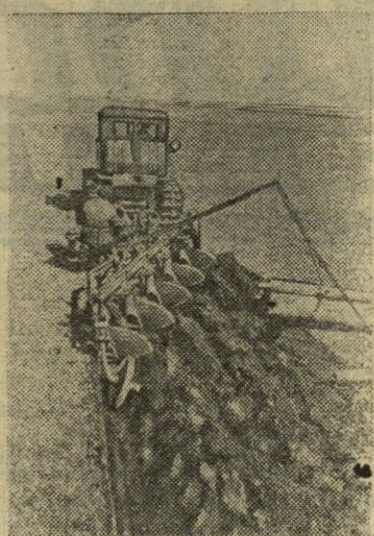
Silpnai vadovauja MTS žemės ūkio specialistams MTS partinė organizacija. Prieš išvykdamas į kolūkius, traktorinės brigados ir paširki traktorininkai prisiėmė socialistinius išpareigojimus. Tačiau socialistinių lenktynių rezultatai neskelbiami.

Daugumoje zonos kolūkių jau baigiama grūdinių kultūrų bei cukrinių runkelių sėja. Sėjami linai, daržinės kultūros, sodinamos bulvės. MTS vadovai bei vietos partinės organizacijos turi pagerinti vadovavimą žemės ūkio specialistams kovoje už aukštą derlių. Reikia skirti visą dėmesį pasėliui, ypač daržinių, techninių kultūrų bei bulvių priežiūros atlikimui aukštu agrotechniniu lygiu.

Prasideda ganyklinis gyvulių šėrimo laikotarpis. „Pirmūno“, „Lukonių“, „Mituvos“ kolūkiuose kovoje už gyvulių produktyvumo pakėlimą, papildomai melžiamų karvių šėrimui bus panaudojamas žaliasis konvejeris. Tai yra visų pirmųjų kolūkių žemės ūkio specialistų — P. Vareikos, S. Matulytės ir P. Bartulio nuopelnas. Papildomam melžiamų karvių šėrimui žaliajo konvejerio panaudojimo įdiegimu turėtų susirūpinti ir kiti zonos kolūkiai.

Atsakingas vaidmuo padedant kolūkiams sustiprinti ūkinio-organizacinio atžvilgiu, o silpniesiems — likviduoti atsilikimą tenka partijos rajono komiteto instruktoriams. „Vėžionių“, „Stalino kelių“, „Mituvos“ žemės ūkio artelės, partijos komiteto instruktoriui A. Bukniui padedant, sėkmingai atliko grūdinių kultūrų sėjai ir kovoja už aukštą derlių gavimą bulvių bei techninių kultūrų pasėliuose. Partijos rajono komiteto instruktorius „Ateities“, „Neries“, „Lukonių“, „Vienybės“ ir „Aukštaičių“ kolūkiams A. Špigelskis su padėtimi kolūkiuose susipažinęs tik paviršutiniškai ir konkrečios paramos kolūkių partinėms organizacijoms bei kolūkių vadovams ir žemės ūkio specialistams nesuteikia. Gi instruktoriaus jau kuris laikas nėra nuolatiniam darbui. „Laukų spartuolio“, „Laisvės“, „Vedrupio“ ir „Pirmūno“ kolūkiuose. Vienas iš jų, „Pirmūno“ kolūkis, yra tvirtas visais atžvilgiais. Čia didelį vaidmenį atlieka kolūkio partinė organizacija. Kolūkio komunistai J. Masilionis, L. Dargužis, S. Žilinskaitė ir kiti, atlikdami aiškinamąjį darbą laukininkystės brigadų kolūkiečių tarpe, savo asmeniniu pavyzdžiu kolūkinėje gamyboje mobilizuoja kolūkiečius kovoti už aukštą derlių.

Visai kita padėtis „Vedrupio“ kolūkyje. Čia reikalinga nuolatinė ir dalykiška partijos rajono komiteto instruktoriaus parama, kad padėjus kolūkiui išbristi iš atsilikimo. MTS vadovai ilgą laiką šiam kolūkiui neišskyrė agronomo, todėl čia grubiai pažeidžiama agrotechnika. Dabar svarbiausias uždavinys užtikrinti konkrečią paramą žemės ūkio specialistams. Būtina, kad gausus žemės ūkio specialistų būrys pilnai įsijungtų į kovą už aukštą derlių išauginimą.

Altajaus krašte pradėta artti plėšinius. Kulundos mašinų-traktorių stočiai šiais metais tenka įsisavinti 15.400 hektarų plėšinių ir dirvonų. Kulundos rajono kolūkyje „Putj k komunizmu“ pirmoji pradėjo artti dirvonus I Žilino brigada. Nuotraukoje: pirmoji plėšinių vėga kolūkyje „Putj k komunizmu“. Traktorių vairuoja Kulundos MTS traktorinės brigados brigadininkas I. Žilinas.

V. Nikolajevo nuotr.
(TASS-ELTA).

Auginkime daugiau bulvių kiaulių šėrimui

Kiaulių auginimui iš visų sultingųjų pašarų didžiausios reikšmės turi bulvės. Bulvėmis penėtų kiaulių mėsa gaunama aukštos kokybės, yra skani, gerai išlaikoma. Neturint pakankamai bulvių, daug daugiau sunaudojama kiaulių šėrimui koncentruotų pašarų, o tai žymiai pabrangina kiaulienės gamybą.

Iš vieno ha grūdinių kultūrų, gaunant vidutiniškai derlių po 12 centnerių grūdų iš ha, susidaro 1330 pašarinių vienetų, o iš 1 ha bulvių, gaunant po 120 cent gumbų derlių iš ha, susidaro 3600 pašarinių vienetų; šie skaičiai aiškiai parodo, kad kiaulių šėrimui turime panaudoti kuo daugiau bulvių ir galimai mažiau koncentruotų pašarų.

Kupiškio rajono „Pirmūno“ ir „Neries“ kolūkiuose neblogai tvarkomas kiaulių šėrimas, priežiūra. Šie kolūkiai kasmet iš kiaulių fermų gauna dideles pajamas, žymią gyvulininkystės privalomųjų pristatymų valstybei dalį išpildo kiaulieną. Tačiau kiaulių šėrimas šiuose kolūkiuose nevienodas — „Neries“ kolūkis kiaulių šėrimui sunaudoja žymiai daugiau bulvių, todėl ir kiaulienės savikaina šiame kolūkyje yra žymiai mažesnė.

„Pirmūno“ ir „Neries“ kolūkiuose vienam mėšai auginamam kiaučiui sušeriami sekantys pašarų kiekiai (centneriais) (nuo gimimo iki 8 mėnesių amžiaus):

Šviežias karvių pienas 0,2
Nugriebtas pienas 1,15
Grūdiniai koncentratai 2,18
Bulvės 3,3
Šakniavaisiai —
Šienas 0,3
Gyvas svoris 8 mėn. amžiaus (cent) 0,75

1,05

Apskaičiavus sušertus pašarus pinigais, matysime, kad kiaučiui iki 8 mėn. amžiaus išauginti „Pirmūno“ kolūkyje sušerta pašarų už 765,25 rb (pasiektas gyvas svoris 75 kg), o „Neries“ kolūkyje — už 846,95 rb (pasiektas gyvas svoris 105 kg).

1 centneriui gyvo svorio kiaulienės gauti „Pirmūno“ kolūkyje sušeriami pašarų už 1093,2 rb, o „Neries“ kolūkyje — už 806,6 rb. Pagrindinė kiaulienės savikainos skirtumo priežastis tarp šių kolūkių, „Neries“ kolūkio naudai, yra ta, kad „Neries“ kolūkyje kiaučių šėrimo pagrindą sudaro bul-

vės ir kt. daržinės kultūros. S. m. vasario mėn. 20 d. Kupiškio MTS aptarnaujamose zonos kolūkių pirminkai, gyvulininkystės fermų darbuotojai ir žemės ūkio specialistai savo susirinkime išpareigojo užauginti bulvių kiaučių šėrimui 10 proc. daugiau, negu numatyta pagal valstybinį planą. Šiuo metu kaip tik pats laikas prisiminti šį išpareigojimą ir jį garbingai ištesėti.

Suprantama, kad visos bulvės turi būti pasodintos tik kvadratinio-lizdinio būdu.

J. GUOGIS
Kupiškio MTS vyr.
zootechnikas

Statomi visuomeniniai pastatai

Vyksta visuomeninių pastatų statyba „Vienybės“ kolūkyje. Šiuo metu visos statybininkų jėgos nukreiptos į tipinės 100 vietų karvidės statybos užbaigimą. Netrukus bus baigtas stogas ir pradėti automatiniai girdyklų montavimo darbai bei kiti vidaus įrengimai. XIV Tarybų Lietuvos metinių garbei karvidė jau

bus atiduota eksploatacijai. Svarbus „Vienybės“ žemės ūkio artelės valdybos uždavinys šiais metais užtikrinti spartų visuomeninės statybos vykdymą. Tik erdvūs ir tinkami visuomeniniams gyvuliams laikyti pastatai užtikrina gyvulių produktyvumo pakėlimą.

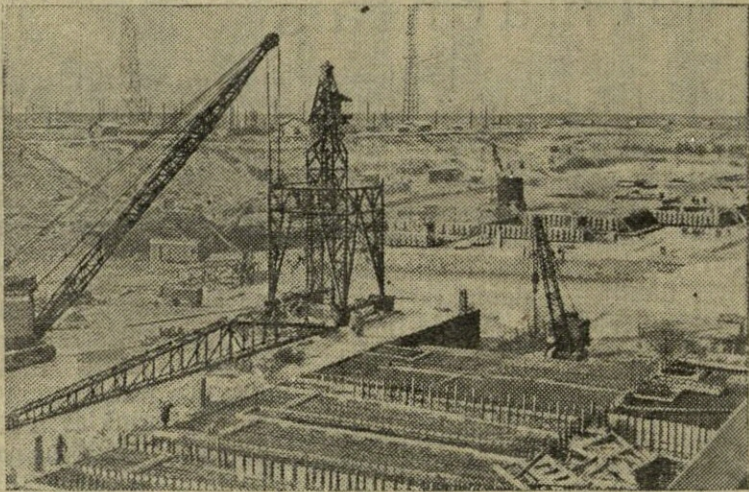
A. JONAITIS

TSRS AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS PREZIDIUME

Atsižvelgdamas į piliečių ir visuomeninių organizacijų prašymus taikyti mirties bausmę žudikams ir siekiant sustiprinti piliečių gyvybės apsaugą, TSRS

Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas išplėtė TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo 1950 metų sausio 12 d. įsako „Dėl mirties bausmės taikymo Tėvynės

išdavikams, šnipams, kenkėjams-diversantams“ veikimą asmenims, įvykdžiusiems tyčinį nužudymą esant apsunkinančioms aplinkybėms.

KACHOVKOS HES STATYBOJE. Lenktyniaudami Ukrainos susijungimo su Rusija 306-jų metinių garbei, statytojų kolektyvas išpareigojo pastatyti Kachovkos HES metais anksčiau vyriausybės nustatyto termino. Įsipareigojimas sėkmingai vykdomas. Nuotraukoje: armatūros montavimo darbai Kachovkos hidroelektrinės pastato statyboje. J. Lichutos nuotr. (TASS).

TRUMPAI

Gerina kiaulių priežiūrą „Laukų spartuolio“ kolūkio kiaulių šėrikė drg. Koptaitė. Kiaulės laiku seriamos, laikomos sausuose garduose. Seriant visuomet išvalomi loviai. Nuolat kyla kiaulių produktyvumas.

K. JOKUBAUSKAS

Pavyzdinčiai atlieka savo pareigas „Juodpėnų“ kolūkio kiaulių šėrikė U. Dubrindienė. Ji kiekvieną dieną kiaules šeria nustatytu laiku ir vienu metu pašaro kiekį. U. Dubrindienės darbo patirtimi turėtų pasinaudoti gyvulių augintojai A. Šlapelis ir G. Breskutė.

A. PABERŽIS

„Pirmūno“ kolūkio melžėjos Pakalnienė ir Grigelienė peritais metais iš kiekvienos melžiamos karvės gavo po 1780 kg pieno. Drg. drg. Pakalnienė ir Grigelienė karves šeria ir girdo griežtai pritaikydamos nustatytas dienvakarės. Karvėms pašaras yra normuojamas, išskiriamas pagal pieninumą, duodama sultingųjų ir koncentruotųjų pašarų.

K. BALYS

Juodpėnų septynmetės mokyklos ir vietos klubo-skaityklos įėjimais buvo organizuotas „Juodpėnų“ kolūkio nariams vakaras. Jo organizavime aktyviai dalyvavo J. Bernotas, E. Kemešytė, J. Zagorskis ir kt. Vakaras praėjo su dideliu pasisekimu: jį atsilankė gausios vietos kolūkiečių šeimynos, aplinkinių kolūkių nariai.

H. GASPARAITIS

Klausyk, mama

Klausyk, mama, ką tau pasakysiu
Apie bažnyčios plepalus piktus,
Apie dievus ir kunigus juoduosius
Ir tuos bažnyčios dulkinus stabus.

Dar nepilnai šiandieną susipratus,
Jei dar tiki davatkų tauškalais.
Jos, išperos tamsos, tarnai klebono,
Troškina žmogų «dangiškais džiaugsmiais».

Hgai klebonas skelbė nuo altoriaus,
Sakė: «...klausykite ponų, kunigų,
Nes už menkiausių turčiaus įžeidimą
Nebus dangaus, bet pragaras, šimtai velnių...».

Tiesos jis žodį keikė, persekiojo,
Su kryžium rankoj kvietė smogikus,
Kurie, paklusę «valios gero dievo»,
Krauju užliejo tėviškės laukus.

Kad ir dabar, prie Kristaus jis palinkęs
Maldauja karo ir naujų aukų;
Davatkoms giedant, laisvę šiandien smerkia,
Vėl trokšta smurto, turto ir dvarų.

Ir kaip atrodo, kai tiki tu «rojum»?
Kada svajoji, kad tenai «dangus»?
O aš žinau: kleras išgalvojo,
Matau,
Nes praregėjo šiandien jau žmogus.

Ir tu, mamytė, susiprask ir meski
Šalin tą biaučių purvą nuo akių.
Juk austa mums tas nuostabus rytojus —
Vienybės, laimės, kupinas džiaugsmų.

A. ŠINKUNAS

MUMS RAŠO

Nepareigingas arklių fermos vedėjas

„Aukštaičių“ kolūkio arklių fermos vedėjas S. Minkevičius prieš Naujus metus įvykusiame kolūkiečių ataskaitiniame rinkiminiam susirinkime pareiškė, kad pašaro arkliams užteks iki gegužės mėnesio pabaigos. Tačiau S. Minkevičiaus žodžiai nepasitvirtino. Kur dingo pašaras, S. Minkevičius negali pasakyti.

Dėl arklių fermos vedėjo S. Minkevičiaus nestropumo, blogos priežiūros krito geriausias kolūkio arklys „Bulonas“. Šis arklys, kaip ir kiti kolūkio arkliai, stovėjo per žiemą iki kelių įlindęs į mėšlą. Nekuriams arkliams išimėte įvairios kojų ligos, o „Bulonas“, 8 metų amžiaus arklys, krito.

Gal būt, klausimas: kur dingo pašaras? — bus aiškesnis, jeigu pasakyti, kad S. Minkevičius sistemingai, du-tris kartus per savaitę, girtuokliauja pas arklių šėriką P. Zuoza, gyvenantį Siaurių kaime, ir pas Vanagą (Mukūnų kaimas). P. Zuoza, išdirbęs 100 darbdienų, išlaiko dvi karves, prieauglį, avį.

II brigados kolūketis A. Samas, einantis Buivėnų apylinkės tarybos pirmininko pareigas, turi net užpernykščio šieno. Vietoje to, kad paskolinti kolūkiui turimą šieno perteklių, A. Samas jį pūdo.

Kolūkio valdyba turi rimtai pareikalauti iš S. Minkevičiaus darbo pagerinimo.

V. KARNETAS

Atsiliekanti statybinė brigada

Dar 1951 metų žiemą „Adomynės“ kolūkyje į vieną vietą buvo suvežtos kelios klėtys. Buvo numatyta statyti grūdų sandėlį. Tačiau praėjo 1952 metų pavasaris, atėjo vasara, o statybos darbai vis nevyko. 1953 metais klėtys, pamatiniai akmenimis susigulėjus, suvirto į vieną pusę.

Naujoji kolūkio valdyba, jos pirmininkas P. Gurbinkas turi, mobilizavę kol-

ūkio statybininkų jėgas, artimiausiu metu užbaigti grūdų sandėlio statybą, vykdyti kitus visuomeninių pastatų statybos darbus. Tenka pasakyti, kad „Adomynės“ kolūkis atsilieka vykdant visuomenines statybas gyvuliams. Visuomeniniai gyvuliai randasi blogose patalpose. Todėl šiais metais reikia vykdyti visuomenines statybas.

A. JUOZAPAITIS

MŪSŲ MEDŽIAGOS PĖDSAKAIS

„Stalino keliu“ 20 (786) numerioje tilpusioje korespondencijoje buvo rašoma, kad Puponių pradinėje mokykloje blogos mokinių darbo sąlygos.

Liaudies švietimo skyrius

praneša redakcijai, kad mokyklos vedėja V. Binkienė įpareigota palaikyti glaudesnį kontaktą su apylinkės taryba. Straipsnelyje iškelti trūkumai pašalinti.

„Kai žmona pakeičia kolūkio pirmininką“

Tokia antrašte straipsnis tilpo „Stalino keliu“ Nr. 26 (792). Jame buvo iškelti organizaciniai trūkumai, prileisti „Pakupio“ kolūkyje.

Pranešama, kad padėtis ištaisyta. „Pakupio“ kolūkio pirmininkas J. Bugailiškis išpėtas.

Pasikalbėjimai gamtos mokslo temomis

Apie augmenijos atsiradimą ir vystymąsi

Klausimu dėl gyvybės esmės ir jos kilmės visuomet vyko aštri kova tarp mokslo ir religijos. Religija aiškina, kad visas gyvas būtybės, jų tarpe ir žmogų, esą sukūręs dievas, kuris įkvėpęs į negyvą materiją tą dvasinį pradą, kuris ir sudaro gyvybės esmę. Siuolaikinis mokslas įrodė, kad pasaulis yra materialus savo prigimtimi ir jam suprasti nereikia pripažinti esant kažkokį paslaptingą dvasinį pradą. Pažindami gyvybės raidos žemėje dėsningumus, žmonės samoniningai ir tikslingai pakeičia, perdirba gyvas būtybes, įsisavina gyvosios gamtos dėsnius žmogaus labui.

GYVYRĖS ATSIKIDIMAS ŽEMĖJE

Šiuolaikinis mokslas įrodė, kad maždaug prieš 5–6 milijardus metų atsirado mūsų planeta — Žemė. Praslinko daug milijonų metų, kol Žemėje susidarė reikiamos sąlygos gyvybei atsirasti ir egzistuoti.

Gyvoji materija negalėjo iš karto atsirasti iš neorganinių medžiagų. Naujausi tarybinių mokslininkų tyrimai, daugiausia akademiko A. I. Oparino darbai, įtikinamai įrodo, kad prieš atsirandant gyvoms būtybėms vyko labai ilgas procesas atsiradimo tokių medžiagų, kurias mes randame gyvulių ir augalų organizmuose.

Pavyzdžiui, atsirado tokie svarbūs cheminiai junginiai, kaip angliavandeniliai. Šiuolaikiniai mokslininkai, darydami įvairius bandymus su angliavandeniliais, sugėbė savo laboratorijose dirbtiniu būdu pagaminti daugelį organinių medžiagų, kurios įeina į augalų ir gyvulių kūno sudėtį.

Tokios pat rūšies cheminiai procesai turėjo vykti ir šiltame vandenyje pirminių vandens telkinių, atsiradusių Žemėje anais tolimais laikais. Šiltų pirminių

jūrų bei vandenynų organinių medžiagų tirpalai, kurių sudėtyje buvo įvairiais santykiais anglies, azoto, vandenilio, deguonies, suvaidino lemiamą vaidmenį atsirandant pirminėms gyvoms būtybėms.

Sudėtingi organiniai junginiai, konkrečiai baltyminių kūnų tipo junginiai, pamažu įgydavo būdingas gyvajai materijai savybes, pavyzdžiui, gebėjimą misti, įsisavinti ištirpusias aplinkiniame vandenyje organines medžiagas.

Pirminių organizmų kūno sandaras buvo daug paprastesnis, negu paprasčiausių dabar gyvenančių augalų ir gyvulių. Jie dar negalėjo misti neorganinėmis medžiagomis. Tos pirminės būtybės, kurios neturėjo apvalkalo ir nebuvo suskirstytos į branduolį bei protoplazmą, tebuvo „baltyminiai kamuoliukai“. Praslinko, tur būt, tukstančiai metų, — rašė Engelsas apie pirmuosius gyvosios materijos raidos etapus, — kol susidarė sąlygos, kurioms esant tapo galimas sekantis žingsnis pirmyn ir iš šio

beformio baltymo atsirado, susidarius branduoliui ir apvalkalui, pirmoji ląstelė. Bet kartu su ta pirmąja ląstele buvo duotas ir pagrindas viso organinio pasaulio formoms susidaryti („Gamtos dialektika“, Valskybinė politinės literatūros leidykla, 1953 m., 13 psl. rusų kalba).

Taip atskirų organinių junginių ilgo vystymosi procese atsirado pirmos gyvosios būtybės, įvyko dialektinis šuolis iš negyvos į gyvą materiją.

AUGALŲ ATSIKIDIMAS

Organinės medžiagos, kuriomis mito pirminiai organizmai, anksčiau ar vėliau turėjo išsėkti. Todėl gyviems organizmams teko prisitaikyti maitintis neorganinėmis medžiagomis, kurių buvo gausu supančioje aplinkoje. Tas prisitaikymas ir davė pradžią naujai gyvosios materijos formai — augmenijai.

Dabar gyvenančių augalinių organizmų tyrimas įgalino mokslininkus išaiškinti kai kurias svarbias augalinės gyvybės atsiradimo puses. Augmenijai bū-

dingas junginys yra pigmentai (dažomosios medžiagos, suteikiančios spalvą augalų audiniams), svarbiausias žaliasis pigmentas — chlorofilas. Pigmentų pagalba augalai įsisavina saulės šviesos spindulių energiją, panaudodami ją organinių medžiagų sudarymui iš neorganinių — anglies dvideginio ir vandens. Pigmentų atsiradimas pas gyvas būtybes atvėrė naujas, plačiausias galimybes organinio pasaulio egzistencijai ir tolimesniam vystymuisi.

Mokslas yra nustatęs, kad ir dabar esančių paprasčiausių organizmų tarpe, pavyzdžiui, bakterijų tarpe, yra formų, turinčių pigmentus šviesos energijai sugerti. Tai yra vadinamosios pigmentinės bakterijos žalias arba raudonos spalvos. Jos minta organinėmis medžiagomis, bet pigmentų buvimas leidžia joms taip pat sugauti šviesos energiją ir panaudoti ją neorganinėms medžiagoms kaip papildomam maistui įsisavinti.

(Nukelta į 4-tą psl.)

Virš atgimstančios Varšuvos išdidžiai iškyla J. V. Stalino vardo kultūros ir mokslo rūmai — Tarybų Sąjungos liaudies dovana Lenkijos Liaudies Respublikai. Dabar vykdomi rūmų apdailos ir architektūrinių detalių statymo darbai.

(TASS).

ADENAUERIS SUSITIKO SU JAV AUKŠČIAUSIUOJU KOMISARU VAKARŲ VOKIETIJOJE

BERLYNAS, V. 12 d. (TASS). Agentūros ADN korespondentas praneša iš Bonos:

Vakar iš Bonos pranešė, kad per vieną iš paskutiniųjų susitikimų su Amerikos Aukščiausiuoju komisaru Konentu Adenaueris išreiškė nerimą dėl to, kad Tarybų Sąjungos nutarimas suteikti Vokietijos Demokratinę Respublikai suverenumą, stato jo (Adenauerio) vyriausybę į nepalankią padėtį tiek tarptautinėje arenoje, tiek ir Vakarų Vokietijos viduje. Adenaueris perdavė Konentui okupacinio statuto projektą, paruoštą nauja redakcija. Bet Konentas įjautė pareiškęs, kad dabar ne laikas vesti diskusiją dėl Federalinės respublikos teisinės padėties pakeitimo.

(ELTA).

Vermachtu Vokietijoje vadinamos sausumos, oro ir jūrų ginkluotosios pajėgos. Antrojo pasaulinio karo metu hitlerinis vermachtas padarė Europos tautoms nesuskaitytus vargus. Dabar pasaulio visuomenės dėmesį ir visų pirma Europos tautų dėmesį yra patraukę įvykiai Vakarų Vokietijoje, kur, amerikiniams imperialistams aktyviai remiant, atkuriamas vokiškasis militarizmas.

Užsienio reikalų ministrų Berlyno pasitarime JAV, Anglijos ir Prancūzijos atstovai mėgino įrodyti, jog Vakarų Vokietija perginkluojama, esa, „taikai palai-byti“ Europoje ir Europos tautoms „ginti“ nuo grėsmės iš Rytų Vokietijos, kurioje tariamai organizuoti stambūs kariniai junginiai. Tarybų Sąjungos delegacija visiškai demaskavo visus šiuos šmeižto prasimanymus ir pasiūlė, siekiant nustatyti tiesą, kad autoritetinga komisija vienu metu ištirtų padėtį tiek Rytų, tiek ir Vakarų Vokietijoje. JAV, Anglijos ir Prancūzijos delegacijos skubiai atmetė tarybinį pasiūlymą.

Ko gi išsigando Vakarų atstovai? Jiems baugu, kad autoritetinga komisija konstatuos tikrąją padėtį su Vakarų Vokietijos perginklavimu.

Net iš nuotrupinių ir šyškėčių buržuazinės spaudos pranešimų matyti, kiek toli JAV, Anglija ir Prancūzija nužengė Vakarų Vokietijos remilitarizavimo keliu. Toms valstybėms tiesiogiai dalyvaujant ir atvirai teikiant finansinę paramą, Vakarų Vokietijoje iš buvusių nacionalinių kareivių bei karininkų tarpo sudaryti gau-

sus „darbo“ ir „tarnybos“ būriai bei kuopos, tariamai skirti Vakarų sąjungininkų okupacinei kariuomenei „ap-tarnauti“. Jų skaičius siekia 155 tūkstančius žmonių. Šios Vakarų Vokietijos karinės dalys yra ginkluotos karabiniais, kulkosvaidžiais, minosvaidžiais, prieštankiniais pabūklais, šarvuotais transporteriais ir pan. Fašistiniams galvažudžiams, sutelktiems į šiuos „būrius“, vadovauja buvę hitleriniai karininkai ir generolai.

Kito pavidalo karinės dalys, jau sudarytos Vakarų Vokietijoje, yra vadinamosios „policinės formuotės“, kurių sudėtyje yra 213 tūkstančių žmonių. Ypatin-gia dėmesį Bonos revanšistai skiria motorizuotoms dalims sudaryti pasienio bei judriosios policijos pavidalu. Tuo būdu Vakarų Vokietijoje jau sukurtas agresyvaus vermachto branduolys iš 368 tūkstančių kareivių, karininkų ir generolų.

Pagal agresyvią sutartį dėl „Europos gynybinės bendrijos“, kurią JAV atkakliai primeta Prancūzijai, Italijai, Belgijai, Olandijai ir Liuksemburgui, — Vakarų Vokietijai bus leista įtraukti į vadinamąją „Europos armiją“ 12 naujų pėstininkų bei tankų divizijų, kurių skaičių Bonos vyriausybė ketina padidinti iki...560 tūkstančių žmonių, o taip pat 1.326 lėktuvų aviacinius junginius ir „nedidelį“ karinį jūrų laivyną.

Tačiau Amerikos imperialistai ir jų marionetės Bonoje tuo nesitenkina. Jau dabar „Blanko žinyba“ (faktiškai Vakarų Vokietijos karo ministerija) planuoja suformuoti ne 12, kaip numatyta sutartyje

dėl „Europos gynybinės bendrijos“, bet 60 Vakarų Vokietijos divizijų.

Amerikiniai reakcionieriai ketina panaudoti Vakarų Vokietijos divizijas kaip smogiamaį kumštį agresijai prieš Tarybų Sąjungą ir liaudies demokratijos šalis. Vakarų Vokietijos imperialistai savo ruožtu svajoja, panaudojant atgavimąjį vermachta, ginkluotu būdu užgrobti Vokietijos Demokratinę Respubliką ir teritorijas Rytuose bei Vakaruose, kurias jie vadina savo gyvybine „erdve“.

Vermachtui atgaivinti svarbiausias rezervas yra gausios karinės-fašistinės organizacijos, sudarytos buvusių hitlerinių divizijų ir pulkų bazėje, o taip pat įvairios sukarintos organizacijos. Prancūzų laikraštis „Tribun de nasyon“ neseniai rašė, kad Vakarų Vokietijoje veikia 278 sukarintos kareivių bei buvusių frontininkų organizacijos, kuriose dalyvauja apie 2 milijonai žmonių.

JAV ir Vakarų Vokietijos imperialistai skuba sudaryti vermachta. Šiomis dienomis, jau po Berlyno pasitarimo, Bonos bundestagas (parlamentas) priėmė konstitucijos pataisas, leidžiančias įvesti visuotinę karinę prievolę.

Agresyvaus vermachto atkūrimas ir Vakarų Vokietijos perginklavimas sukelia teisėtą visų pasaulio tautų susirūpinimą ir pasipiktinimą jausmą. Europos šalyse plečiasi visų tautų protesto judėjimas prieš Vakarų Vokietijos perginklavimą. Vien tik Bonos departamente daugiau kaip 100 tūkstančių prancūzų —

darbininkų, valstiečių, inteligentijos pasisakė už taikų Vokietijos problemas sprendimą, prieš Vakarų Vokietijos remilitarizavimą. Išreiškdamas Anglijos gyventojų jausmus, Anglijos komiteto taikai ginti vykdomasis komitetas pareiškė: „Po Berlyno pasitarimo paaiškėjo, kad anglų tautos dauguma yra priešinga Vokietijos perginklavimui... Priešinimasis Vokietijos perginklavimo politikai didėja visų politinių partijų ir visos tautos tarpe“.

Tarybinė vyriausybė keturių valstybių užsienio reikalų ministrų Berlyno pasitarime atmetė Vakarų valstybių planus, numatančius Vokietijos militarizavimą. Priešingai šiems amerikiniams planams, kurie didina įtempimą tarptautinėje situacijoje ir sudaro pasauliui naujo kruvino karo grėsmę, tarybinė delegacija pateikė tikslų ir aiškių pasiūlymą Vokietijos klausimu, nukreiptą į vieningos, taikingos ir demokratinės Vokietijos sukūrimą. Taikai Europoje sustiprinti ir jai išsaugoti ilgą laiką, Tarybinė vyriausybė pasiūlė sudaryti „Bendraeuropinę sutartį dėl kolektyvinio saugumo Europoje“.

Tarybiniuose pasiūlymuose glūdinčios idėjos sutinka plačiausia įvairiausių visuomenės sluoksnių atgarsį tiek Europoje, tiek ir visame pasaulyje. Europos tautos, įkvėptos taikių Tarybų Sąjungos pasiūlymų, vis labiau sutelktinai kovoja už taiką, prieš pasirošimą naujam karui.

A. BOBROVSKIS

Pasikalbėjimai gamtos mokslo temomis

Apie augmenijos atsiradimą ir vystymąsi

(Atkelta iš 3-čio psl.)

Galimas dalykas, kad pigmentinės bakterijos yra panašios į tuos organizmus, kurie praskynė pirmuosius kelius augalinei gyvybės formai.

Atsiradus pigmentams, gyvoji materija žengė didžiulį žingsnį į priekį. Ėmė vystytis nudažytų organizmų gebėjimas išnaudoti šviesos energiją tam, kad atpalaiduotų, kitaip sakant, išskirtų iš vandens molekulių (smulkesnių dalelių) deguonį. Nuo šio momento gamtoje atsirado organizmų išskiriamas laisvasis deguonis, kurio iki tol gamtoje nebuvo. Deguonis tapo būtina sąlyga didžiai augalų ir gyvulių daugumai gyventi.

Vandens stichija, kaip pripažįsta dauguma mokslininkų, buvo gyvybės lopšys. Vandenyje atsirado pirminės gyvosios būtybės, jame susidarė augalinė gyvybės forma ir vystėsi seniau-

sios augalų grupės: bakterijos, melsvadumbliai ir žiuželiniai dumbliai. Jie sudaro tartum antrąją pakopą gyvosios materijos vystymesi Žemėje. Iš žiuželinų dumblių atsirado nauji augalų tipai: žalieji, rudieji, raudonieji dumbliai ir eilė kitų, jų tarpe ir žemesnės grybų formos.

Augalų pėrisikėlimas iš vandens į sausumą reiškė, kad prasidėjo naujas, ypatingai svarbus etapas gyvojo pasaulio raidoje.

Visa tolimesnė organinio pasaulio raida vyko prisitaikant prie naujos ir daug sudėtingesnės aplinkos. Sausumoje augalui reikėjo turėti specialius organus, kuriais jis galėtų paimti iš dirvos vandenį bei mineralines medžiagas, iš vienos pusės, ir iš antros — dujų pavidalo medžiagas — anglies dvideginį, deguonį, paimamus iš atmosferos. Augalo kūnui prireikė atitinkamų audinių, pavyzdžiui, dengiamojo au-

dinio, kuris apsaugo visus augalo organus nuo išdžiūvimo.

SAUSUMOS AUGALŲ PROTĖVIAI

Pirmieji sausumos augalai yra vadinamieji psilofitai, kuriuos mokslas palyginti neseniai atrado. Tai buvo žemiausiai augantys be šaknų, o paprasčiausi iš jų neturėjo ir stiebo su lapais. Jie augo vandens telkinių pakrantėse arba pelkėtose dirvose.

Prisitaikydami prie sausumos gyvenimo sąlygų, augalai-psilofitai ir jų palikuonys užimdavo naujas sausumos zonas. Augalų sandaras darėsi žymiai sudėtingesnis.

Drėgname atogrąžų klimatu, kuris tuo metu vyravo Žemėje, pasirodė miškai iš didelių panašių į paparčius augalų: medžio pavidalo pataisų, siekusių 30 metrų aukštį ir turėjusių iki 2 metrų skersmens stiebą, medžio pavidalo asiuklių ir paparčių. Kovoje už būvį jie nugalėjo psilofitus. Tie miškai augo prieš 250—270 milijonų metų, iš jų liko milžiniški akmenų anglies klodai, kuriuos dabar taip

plačiai naudoja žmogus.

Šalia senovės paparčių pavidalo augalų, kurie dauginosi sporomis (spora — viena lastelė su ribota maisto medžiagų atsarga — paparčių pavidalo ir dar senesnių augalų tipų veisimosi organas), pasitaikydavo taip pat ir augalų, kurie dauginosi sėklomis. Iš jų atsirado nauja augalų grupė (plikasėkliai), kurie buvo dar labiau prisitaikę sausumai. Sėklomis besidauginančių augalų atsiradimas reiškė naują žingsnį pirmyn augmenijos raidoje. Sėklų dėka gerėjo sąlygos augalams toliau vystytis.

Plikasėklius augalus pakeitė nauji, dar labiau prisitaikę prie įvairiausių sausumos gyvavimo sąlygų, — žiediniai (gaubtasėkliai) augalai. Sparčiai paplito, jie iki mūsų dienų tebėra vyraujantieji Žemėje.

Žiediniai augalai sudarė naują, nepalyginamai geresnę ir įvairesnę pašarų bazę gyvuliams. Galima tikrai teigti, kad ištisos grupės gyvulių, pavyzdžiui, vaisiais ir sėklomis mintančios beždžionės, galėjo atsirasti

ir vystytis tik žiedinių augalų aplinkoje.

Kultūriniai augalai, kuriuos sukūrė žmogus, buvo aukštesnė pakopa augmenijos raidoje. Dabar yra apytikriai 1.500 kultūrinių augalų rūšių, ir jie beveik visi priklauso prie žiedinių augalų.

Augmenija nuėjo milžinišką savo vystymosi kelią. Gyvoji materija, prisitaikydama prie kintančių išorinės aplinkos sąlygų, be paliovos kilo į vis aukštesnes ir aukštesnes pakopas. Iki atsirandant žmogui tas procesas buvo glaudžiai susijęs tik su gaivaliniais geologinio arba klimatinio pobūdžio gamtos pakitimais. Žmogus daugeliu atžvilgių pajungė gamtą savo reikams, aktyviai įsikišo į gamtos reikinių natūraliąją eigą savo interesais.

P. BARANOVAS

TSRS Mokslų akademijos narys-korespondentas

Redaktorius S. ZAUKA